

رویکردی متفاوت به ضرورت استقلال بانک مرکزی مبتنی بر قاعده نفی غرر

ایمان باستانی فر*

محمد رضا حیدری**

* عضو هیئت علمی و استادیار دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه اصفهان و نویسنده مسئول.

** عضو هیئت علمی و استادیار دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه اصفهان.

چکیده

ضرورت تثبیت اقتصادی به‌عنوان یکی از اهداف اقتصاد کلان، نیازمند استقرار نهادهای پولی و مالی کارآمد است. ادبیات استقلال بانک مرکزی و تجارب جهانی در این زمینه نیز بدین سبب موضوعیت پیدا می‌کند. لیکن آیا در نظام جمهوری اسلامی ایران، استقلال نهاد پولی به‌عنوان یک نهاد تثبیت‌کننده در رفتارهای اقتصاد کلان، جدای از بدنه قوه مجریه و نه حاکمیت، می‌تواند مورد توجه قرار می‌گیرد؟ آیا قاعده فقهی وجود دارد که مستند به آن بتوان ضرورت استقلال و چگونگی استقرار مقام پولی مستقل را تبیین کرد؟

در این تحقیق در ابتدا دلیل علمی و تجارب جهانی مبتنی بر استقلال بانک مرکزی بیان می‌شود. سپس با تبیین کاربرد واژه غرر نشان داده می‌شود که دامنه کاربرد قاعده فقهی نفی غرر تنها در عرصه عقود اسلامی نیست و این قاعده، قابلیت به‌کارگیری در سیاستگذاری پولی را هم دارد. از آنجا که سیاست‌های آتی مقام پولی در خصوص افزایش یا کاهش تورم، بر منافع حال بنگاه‌های اقتصادی تأثیرگذار است، غرری بودن رفتار مقام پولی در سیاستگذاری (کاهش تورم، کنترل نقدینگی و غیره) از طریق افزایش ناطمینانی در رفتار بنگاه‌های اقتصادی، باعث افزایش مستمر در انتظارات تورمی می‌شود. سپس با دسته‌بندی میزان غرری بودن سیاست مقام پولی مبتنی بر یقین، ظن، شک، وهم و ناطمینانی کامل بنگاه‌های اقتصادی به مقام پولی، در چارچوب یک الگوی فیلیپس تعمیم یافته، اثبات می‌شود افزایش در میزان غرری شدن سیاست پولی، منجر به افزایش فزاینده در تورم و منجر به تحقق نیافتن هدف مقام پولی در حفظ ارزش پول و مهار تورم می‌شود. سپس با برآورد میزان غرری بودن سیاست مقام پولی توسط فیلترسازی هودریک و پرسکات (H.P) و آماره تی استیودنت، ظن‌آور بودن سیاست مقام پولی در اقتصاد ایران از یک‌سو و نیاز به استقلال مقام پولی در کشور، به‌صورت نسبی، از سوی دیگر تأیید می‌شود.

واژگان کلیدی: غرر، سیاست پولی، فیلترسازی هودریک و پرسکات، استقلال بانک مرکزی.